

ГОЛАС РАДЗІМЫ

ВЫДАЕЦЦА 3 1955 ГОДА ●

● NO.33 (3153) ●

● ЧАЦВЕР, 3 ВЕРАСНЯ, 2009

ШТОТЫДНЁВІК “ГОЛАС РАДЗІМЫ” МОЖНА ЧЫТАЦЬ У ІНТЭРНЭЦЕ: WWW.GOLAS.BY

Сем дзён у сяброў
Журналісты вядучых беларускіх сродкаў масавай інфармацыі вярнуліся з творчай камандзіроўкі ў Казахстан **Стар. 2**

Знічкі Айчыны
Стар. 3

Прыклад Майстра натхняе
Юныя мастакі з дзесяці краін СНД сталі ўдзельнікамі Летняй школы ў музеі-сядзібе Ільі Рэпіна ў Здраўневе пад Віцебскам **Стар. 4**

СУПРАЦОЎНІЦТВА

Парады ад княгіні Эльжбеты

Нашчадкі магнацкага роду Радзівілаў перадалі Нацыянальнаму гісторыка-культурнаму музею-запаведніку “Нясвіж” копіі гравюр прыдворнага мастака Гершкі Ляйбовіча

Жанна Катлярова

Дзея адбылася, калі замежныя госці ў ліпені наведвалі Беларусь. Дырэктар музея Валерый Сталярчук удакладніў, што ў экспазіцыі зоймуць месца 162 копіі графічных партрэтаў. Акрамя таго, Радзівілы перадалі для музея кнігу, выдадзеную ў Польшчы, у якой ёсць унікальныя здымкі Нясвіжа з прыватнага фотаархіва і партрэты персон вядомага роду. Радзівілы таксама ў бліжэйшы час маюць намер перадаць каля 30 лічбавых копіяў партрэтаў з сваёй калекцыі. “Мы дамовіліся

Супрацоўнікі музея-запаведніка “Нясвіж” вывучаюць новыя паступленні

пра цеснае супрацоўніцтва, пра абмен інфармацыяй”, — расправёў Валерый Сталярчук.

Музейная калекцыя, магчыма, папоўніцца і экспанатамі, якія належаць сучасным Радзівілам. Па меркаванні дырэктара музея, рэчы жывых прадстаўнікоў магнацкага роду таксама цікавыя для наведвальнікаў музея.

Прадстаўнікі роду Радзівілаў ужо ў другі раз за апошні час прыязджалі ў Беларусь. У канцы мая Мінск і Нясвіж наведвала княгіня Эльжбета Радзівіл-Тамашэўская, дачка князя Альбрэхта Радзівіла, апошняга ардынат

Нясвіжскага замка, які памёр у 1935 годзе. З Эльжбетай прыязджаў яе сын Альбрэхт Чартарыйскі, названы ў гонар бацькі, іншыя прадстаўнікі роду Радзівілаў. Гасцямі былі таксама іх сваякі Тамашэўскія па лініі другога мужа Эльжбеты.

У ліпені ж госці прыязджалі ў Нясвіж з прыватным візітам, а час праводзілі ў экскурсіях па замку, прагулках па старадаўнім парку. Княгіня Эльжбета падзялілася ўспамінамі, дала парады па фарміраванні музейнай экспазіцыі. У прыватнасці, па меркаванні княгіні, нелагічным было б

з’яўленне ў замку радзівілаўскага спальнага гарнітура, які ніколі не стаяў у Нясвіжы, а быў у Францыі. Гаворка ідзе пра мэблю, што выстаўлена на аўкцыёне ў Амерыцы, яе планавалі набыць для замка ў Нясвіжы. Аргументам на карысць адмовы ад пакупкі стала сцвярджэнне княгіні Эльжбеты, што гэты гарнітур не ў стылі Нясвіжскага замка і будзе тут глядзецца негарманічна.

Валерый Сталярчук адзначыў, што ў пытаннях папаўнення экспазіцыі музей актыўна супрацоўнічае з антыкварнымі крамамі, прыватнымі калекцыянерамі. Усяго ў замку будзе адноўлена 18 інтэр’ерных залаў, у тым ліку Залатая, Зорная, Блакітная, Палляўнічая, Партрэтная і іншыя. Над падрыхтоўкай экспазіцыі грунтоўна працуюць навуковыя супрацоўнікі музея-запаведніка, а таксама вядомы беларускі мастацтвазнаўца Надзея Высоцкая, якая вывучае гісторыю Нясвіжскага замка тры дзесяці гадоў. Досведам музейфікацыі падзяляцца ў Нясвіжы прадстаўнікі Беларусі і навукоўцы з-за мяжы на канферэнцыі, якую запланавана правесці 20 кастрычніка.

Гаворачы пра ход рэканструкцыі палацава-паркавага ансамбля XVI-XVIII стагоддзяў у Нясвіжы, Валерый Сталярчук адзначыў, што работы ідуць у адпаведнасці з графікам. Адкрыццё замка запланавана на 2011 год.

ВЕСТКИ

З глыбіні стагоддзяў

Вераніка Лебедзева

Побач са станцыяй метро Няміга вядуцца раскопкі Мінскага замчышча

Як паведаміў загадчык аддзела археалогіі сярэднявековага перыяду Нацыянальнай акадэміі навук Аляксандр Мядзведзеў, каля станцыі метро “Няміга” раскопкі старажытнага Мінска вядуцца на двух участках. Археологі плануюць да канца бягучага года адкапаць падмурак каменнага храма канца XI стагоддзя, а таксама драўляную ўязную браму горада.

Варта зазначыць, што раскопкі ў гэтым старажытным месцы ўпершыню былі праведзены яшчэ ў пасляваенны час, у 1945 годзе. Некаторыя са знаходак былі выяўлены падчас будаўніцтва станцыі метро “Няміга”.

Археологі на раскопках

Пасля раскопак архітэктары складуць план гістарычнай рэканструкцыі Мінскага замчышча, потым даследавання ўчасткі закансервуюць. Над раскопам плануецца ўзвесці павільён, каб у далейшым можна было бацьчыць частку гістарычнага цэнтра Мінска.

Археологі ўжо выявілі драўляныя палі, а таксама бранябойны наканечнік стралы і нож XIII стагоддзя, некаторы іншыя цікавыя рэчы.

Знаёмы з савецкіх часоў

Вытворчасць трактароў “Беларус” будзе наладжана ў Арменіі

Марта Астрэйка

Адпаведны пратакол аб намерах падпісаны паміж прадстаўнікамі беларускай дэлегацыі і армянскага завода “Чынван”. На першым этапе супрацоўніцтва плануецца вырабляць у год у сярэднім 50 машын, у тым ліку малыя і сярэднія трактары з усім неабходным

абсталяваннем. Гэтая тэхніка мае даволі шырокую сферу прымянення: яна можа выкарыстоўвацца як у сельскай гаспадарцы, так і ў камунальнай гаспадарцы гарадоў. Не выключана, што, акрамя продажу трактароў у Арменіі, тэхніка ў будучыні можа экспартавацца ў краіны рэгіёна, паколькі армянская кампанія атрымлівае эксклюзіўнае

права і ліцэнзію на выкарыстанне гэтай прадукцыі.

З Беларусі ў Арменію будуць пастаўляцца камплектуючыя дэталі для трактароў. А зборка і гарантыйнае абслугоўванне гатовай прадукцыі будзе ажыццяўляцца на вытворчых магутнасцях завода “Чынван”.

Як адзначаюць у Міністэр-

стве эканомікі Арменіі, трактары “Беларус” вядомы армянскаму спажывецу яшчэ з савецкіх часоў, і сёння якасць гэтай тэхнікі не саступае еўрапейскім стандартам. Новая прадукцыя будзе досыць канкурэнтаздольнай, паколькі яе кошт будзе фарміравацца на аснове коштаў камплектуючых дэталей.

Сем дзён у сяброў

Журналісты вядучых беларускіх сродкаў масавай інфармацыі вярнуліся з творчай камандзіроўкі ў Казахстан

Іван Ждановіч

“Мы хацелі б, каб пашыраліся кантакты паміж нашымі народамі, а для гэтага нам трэба лепш ведаць адзін аднаго, — патлумачыў на сустрэчы з намі перад вылетам у Астану пасол Казахстана ў Беларусі Анатоль Смірноў. — І тут мы ўскладаем вялікія надзеі на вас, журналістаў. Для таго і арганізуем гэты прэс-тур, каб вы маглі праехаць па нашай

Беларускія журналісты даюць інтэрв’ю казахстанскім калегам і знаёмяцца з архітэктурнай экзотыкай Астаны

краіне, падыхаць яе паветрам, палюбавацца прыродай, паглядзець, чым жывуць грамадзяне Казахстана сёння, што іх хвалюе. І потым падзяліцца сваімі ўражаннямі з чытачамі. Мяркуем, гэта будзе на карысць абодвум народам”.

Паездка была спланавана так, што мы ляцелі ў нядзелю з мінскага аэрапорта прамым рэйсам “Белавія” ў Астану і праз тыдзень тым жа шляхам вярнуліся назад. Праг-

рама прэс-тура атрымалася вельмі насычанай. У прыватнасці, былі арганізаваны сустрэчы з акімамі (губернатарамі) розных абласцей, пазнавальныя экскурсіі па цікавых аб’ектах новай казахстанскай сталіцы Астаны, а таксама Петрапаўлаўска і курортнай зоны Бурабай, якую называюць “казахстанскай Швейцарыяй”. Мы пабывалі таксама на прамысловых і сельскагаспадарчых прадпрыемствах

у паўночных рэгіёнах Казахстана. Сустрэкаліся і з землякамі-беларусамі, якія там жывуць. Фінальнай часткай прэс-тура стаў наш удзел у мерапрыемствах з нагоды Дня Канстытуцыі — ён шырока адзначаўся ў Казахстане 30 жніўня.

Чым жыве сучасны Казахстан, як сябе там пачуваюць нашы суайчыннікі? Больш падрабязна пра тое чытайце ў бліжэйшых нумарах газеты.

СУСТРЭЧЫ

Дзе кіне якар капітан?

Пётр Рабко пабываў на сваёй яхце “Педрома” ў 48 краінах свету

Адам Мальдзіс

Пасля запытальнага стуку дзверы расчыніліся — і на парозе з’явіўся высокі мужчына з чорнымі, але пасівелымі валасамі і абветраным тварам.

— Пётр Рабко, яхтсмен. Родам з Чарнігаўшчыны, даслужыўся ў Клайпедзе да капітана дальняга плавання, — адчаканіў госць. — Але пасля развалу Савецкага Саюза мне там не спадабалася. У Англіі купіў на зберажэнні невялікую яхту, на ёй і жыву апошняе сем год разам з любімай сяброўкай і спадарожніцай — нямецкай журналісткай Гінай. Абышлі з ёй усё кантыненты, 48 краін свету.

— А ў Мінску як аказаліся?

— Прыехаў па сваю чарговую кніжку, якая тут выдавалася. А да вас зайшоў, бо неяк у Лондане, у беларускім пасольстве натрапіў на “Голас Радзімы”. Зацікавіўся. Дай, думаю, зайду ў рэдакцыю, пагляджу. Назва мяне заінтрыгавала. Бачыце, кніжка мая называецца па латыні “Sin Patria” — “Без Радзімы”. Такія словы мы неяк пабачылі на борце адной аргенцінскай яхты і, перагледваючы, сказалі: “Гэта мы без Радзімы. Гіна — без ГДР, я — без СССР”. І нарадзілася ідэя напісаць кніжку пад такой назвай пра наша плаванне па свеце на маленькай яхце, пра ўбачаныя фарбы-прыгажосці

Падарожнікі Гіна і Пётр

прыроды, пра сустрэчы з добрымі людзьмі, напрыклад, з Ірынай і Фёдарам Конюхавымі. Вы, відаць, чулі пра гэтых падарожнікаў?

— Безумоўна. Але няўжо — без радзімы? Ёсць жа Чарнігаўшчына...

— Нядаўна пабываў там. Але пабачыў, што няма парадку, знікла ранейшая шчырасць у зносінах паміж людзьмі. Таму цяпер прыглядаюся да Гомельшчыны, дзе, дарэчы, пахаваны мой бацька: загінуў у адным з баёў апошняй вайны. Можна, там пасялюся. Парадку ў вас больш... Бо на свой лонданскі адрас гляджу як на часовы. Цяпер наша яхта стаіць ля берагоў Венесуэлы. І там нядрэнна сябе адчуваем. Аднойчы нават Чавеса ўдалося блізка пабачыць і сфатаграфавць. Але мяне з гадамі ўсё больш цягне на славянскія землі.

— Без радзімы нельга, цяжка жыць чалавеку, няўтульна, безнадзейна...

— А я і не губляю надзеі. “Без Радзімы” — назва, хутчэй, палемічная. Гэта, як заўважыў адзін мой сябар, аўтар пасляслоўя да кнігі Дзмітрый Усаў, тута па Радзіме. Бачыце, на першай старонцы напісана: “Прысвячаецца маім сябрам, капітанам дальняга плавання, якія не згубілі веру ў адраджэнне Радзімы”.

Потым, чытаючы падпісаную мне кнігу “Без Радзімы” (а да гэтага ў Мінску выйшла ў 2006 годзе “Капітан, які нарадзіўся ў кашулі” таго ж аўтара), я пераканаўся, што творы, аб’яднаныя пад адной вокладкай з яхтай і дзвюма чайкамі над акіянам (госць сказаў, што гэта ён і яго Гіна), у цэлым аптымістычныя. Пётр Рабко

перакананы, што свет прыгожы, а людзі ў асноўным добрыя. Вядома, аўтар неадлюбівае розных “рэфарматараў”, адмяжоўваецца ад іх. Ён увесь прасякнуты настальгіяй па СССР. Але гэта яго права, і такія ягоны менталітэт не стаў перашкодай нашаму ўзаема-разуменню. Паколькі госць вяртаўся ў Венесуэлу, мы пагаварылі, што добра было б там адшукаць рукапісы вершаў беларускага паэта Уладзіміра Дудзіцкага, які памёр у Каракасе.

Да сказанага варта дадаць, што на апошняй старонцы вокладкі кнігі Пятра Рабко змешчана пасляслоўе Дзмітрыя Усава, старшыні Савета маракі Малдовы. Пазнаёміліся яны дзякуючы выпадковай радыёграме, пасябравалі. На думку Усава, Рабко — “чалавек з вельмі цікавым лёсам”, які “тонка адчувае навакольны свет”, умее моцна кахаць. “Я зразумеў, — гаворыцца ў пасляслоўі, — што яхтсмен — асаблівы стан духа, непрыняцце руціны і скаванасці, заціснутасці ў вузкіх рамках зямных супольнасцяў (...). Радзіма нябачна прысутнічае ў яго роздумах. Радзіма не страчана — яна хворая. Абавязак сапраўдных сыноў — садейнічаць яе выздараўленню. Не заўсёды будзе штарміць на нашай Радзіме. Заціхнуць буры, выгляне сонца...”

НАВІНЫ

Да Швейцарыі без перасадак

Вольга Бяляўская

Беларуская чыгунка да канца гэтага года плануе пусціць прычэпны вагон, які даставіць пасажыраў з Мінска ў Базель

Новы вагон уключыць у склад цягніка №11/12 Масква-Варшава-Амстэрдам. Плануецца, што ён будзе карыстацца папулярнасцю як у дзелавых людзей, так і ў турыстаў. “Цяпер фарміруецца графік руху вагона, вызначаецца перыядычнасць яго курсіравання, — паведамілі спецыялісты. — Ужо да канца лета гэта інфармацыя павінна быць узгоднена і вядома”.

Беларуская чыгунка штогод уводзіць новыя маршруты ў міжнародным пасажырскім руху. Так, сёлета з 31 мая па тэрыторыі краіны пачалі курсіраваць бесперасадачныя вагоны Брэст-Астана, Мінск-Масква праз Бабруйск і Гомель.

Сёння ўсталяваны пасажырскія чыгуначныя зносіны Беларусі з Амстэрдамам, Берлінам, Кельнам, Варшавай, Прагай, Браціславай, Варнай, Бухарэстам, Венай, Будапештам, а таксама сталіцамі і адміністрацыйнымі цэнтрамі Расіі, Украіны, Літвы, Латвіі, Казахстана.

Плануецца, што ўжо сёлета набываць білеты на цягнікі БЧ можна будзе праз Інтэрнэт. “Пасажыр зможа набыць білет у патрэбным напрамку, аплаціўшы заказ шляхам уводу часткі рэквізітаў сваёй банкаўскай карткі ў спецыяльную графу на інтэрнэт-сайце БЧ”, — патлумачылі спецыялісты.

Вузы Гіменя на доўгія гады

Алена Прус

Алена Прус

Бягучы год у Беларусі праходзіць пад гукі марша Мендэльсона

У студзені-ліпені бягучага года ў органах ЗАГС зарэгістравана амаль 40 тысяч шлюбаў — гэта больш у параўнанні з мінулым годам. Безумоўна лідэр вясельнага рэйтыngu — Гомельская вобласць. Усё часцей вузы Гіменя злучаюць лёсы людзей не толькі ў гарадах, але і на сяле. Прычым вясцоўцы дэманструюць асабліва высокую шлюбную актыўнасць: прырост ліку рэгістрацый шлюбаў у сельскай мясцовасці вышэй, чым у гарадской. У фаварытах — жыхары сельскай мясцовасці Магілёўшчыны.

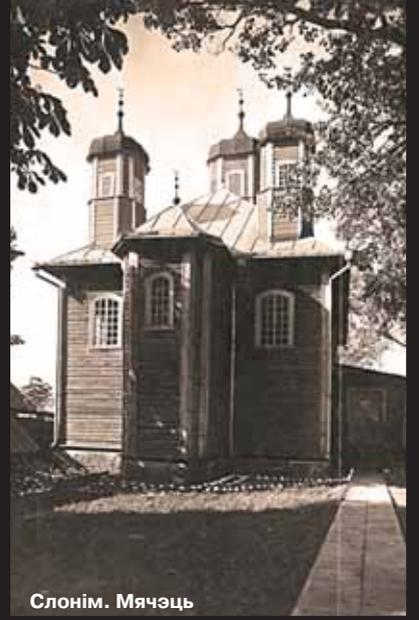
Дарэчы, першыя прыкметы будучага вясельнага буму азначыліся яшчэ ў студзені. Пасля працяглага штэлю (адбіўся высакосны 2008 год, калі традыцыйна не так шмат вясялелі) першы месяц года адзначыўся шлюбным плёсам больш чым на 20 працэнтаў.

Прыемна, што не толькі лік шлюбаў павялічваецца, але і зніжаецца лік разводаў. Адзіная “тэрыторыя” шлюбнай нестабільнасці — сельская мясцовасць Гродзенскай вобласці.

Знічкі Айчыны

Слонім, Слонімшчына ўраджаюць музеямі. Раённы краязнаўчы імя Іосіфа Стаброўскага – у эпіцэнтры збіральніцкай, патрыятычнай, турыстычна-экскурсійнай работы. А поруч, паблізу — грамадскія скарбніцы памяці. У СШ №10 Слоніма — музей “Торад Слонім і яго героі”. Калекцыянер, журналіст і краязнавец Міхась Рылько стварыў прыватны этнаграфічны музей-майстэрню “Беларускае мястэчка”. У Слонімскай цэнтральнай раённай бібліятэцы працуе музей кнігі. Ёсць гісторыка-краязнаўчы музей і ў Дзераўноўскай сярэдняй школе. Народны музей імя А.С. Жукоўскага працуе ў СШ № 4 горада Слоніма. У гэтых і іншых скарбніцах памяці — бязмежная колькасць экспанатаў і фондавых матэрыялаў, звязаных з літаратурнай гісторыяй Слоніма, Слонімшчыны. Сапраўды, з біяграфіяй краю звязаны жыццё і творчасць многіх пісьменнікаў.

Слонім. Від на горад і Раманаўскую вуліцу. 1916 г.

Слонім. Мячэць

Слонім. Гандлёвая вуліца. Пачатак XX ст.

Слонім. Касцёл. 1916 г.

Слонім. Ружанская вуліца. Пачатак XX ст.

Алесь Карлюкевіч

У 1876 годзе ў Слоніме нарадзіўся польскі і яўрэйскі паэт, перакладчык, публіцыст і выдавец Самуіл Гіршорн. Пэўна, неаднойчы з маленства аглядаў, а пасля і завітваў у сінагогу. Захаваліся сімпатычныя паштоўкі, што прадстаўляюць розныя відарысы будынка, дарагога для многіх жыхароў Слоніма. У Варшаве, куды перабраўся ў юначым узросце, Самуіл закончыў гандлёвую школу. Пісаў на польскай мове. Заснаваў і ў розныя гады рэдагаваў шэраг газет. Уклаў польскамоўную “Анталогію яўрэйскай паэзіі” (Варшава, 1921 год). Слонім — радзіма пісьменніка Гальяша Леўчыка (1880–1944). Мне неаднойчы даводзілася чуць пра Ілью Ляўковіча (сапраўднае імя і прозвішча літаратара) ад колішняга дырэктара Слонімскага музея Сяргея Міхайлавіча Новіка-Пяюна. Уражае шматграннасць захапленняў, творчых клопатаў, якімі быў заняты Гальяш Леўчык. Паэт, прэзаік, публіцыст, перакладчык з польскай і рускай моваў, музыкант і кампазітар, кніжнік, калекцыянер мастацкіх каштоўнасцяў, фалькларыст і этнограф... У 1980 годзе пабачыла свет кніжка Гальяша Леўчыка “Доля і хлеб”. Відавочна, і яна адлюстроўвае жыццёвы і творчы партрэт слонімчанина далёка не напоўніцу. Мо з часам даследчыкі і выдаўцы яшчэ вернуцца да спадчыны Гальяша Леўчыка...

Калі будзеце ладзіць па Слоніме пешую экскурсію, то абавязкова пабачыце мемарыяльную дошку ў гонар па-

эта Валянціна Таўлая (1914–1947), які нарадзіўся ў Баранавічах, у сярэдзіне 1920-х гадоў вучыўся ў Вялікакракоцкай школе, а затым у Слонімскай настаўніцкай семінарыі. Дарэчы, адзін з завулкаў Слоніма носіць імя паэта.

Горад на Шчары — радзіма вучонага-літаратуразнаўца, паэта, прэзаіка, перакладчыка Алега Антонавіча Лойкі (1931 — 2008). Член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук, доктар філалагічных навук, прафесар, ён паспеў — і ў паэзіі, і ў прозе, і ў галіне мастацкага перакладу, і літаратуразнаўстве, — гэтулькі зрабіць, што часам задумваешся: а ці пад сілу гэта аднаму звычайнаму чалавеку? Зроблена — значыць, пад сілу. А што да асобы творцы, то, канешне ж, чалавек ён зусім незвычайны. Абсягі набыткаў не могуць не ўраджаць. Пачынаючы з 1959 года (ад кнігі вершаў “На юначым шляху”), выдрукаваў болей за 30 паэтычных кніг. Дзве дакументаль-

ныя кнігі — пра Скарыну і Купалу — пабачылі свет у “маладагвардзейскай” серыі “Жыццё знакамітых людзей”. Адзін напісаў двухтомную “Гісторыю беларускай літаратуры. Дакастрычніцкі перыяд”. Ведаю, рукапісы новых кніг Алега Лойкі і цяпер ляжаць у айчынных выдавецтвах. Будзем спадзявацца, што яны прыйдуць да чытача.

Слонімшчыне пашчасціла на летапісцаў. Нядаўна пайшоў з жыцця краязнавец, археолаг, пісьменнік Васіль Супрун. Нараджэннем з 1926 года, ён доўгі час, спярша паспытаўшы “хлеба” ў канцлагерах Інты і Варкуты, жыў у Слоніме. Выдаў зборнікі вершаў “Крык”, “Рэха абуджаных”, “Незабыўныя ксівы”, “Жыць для Беларусі”, а таксама краязнаўчыя кнігі пра Слонімшчыну — “За смугою часу”, “Дзеі над Шчарай”. А цяпер жыве і працуе ў Слоніме пісьмен-

нік Сяргей Чыгрын (нарадзіўся ў вёсцы Хадзьявічы). Цэлую бібліятэку кніг пра Слонім і ваколцы, ураджэнцаў краю прапанаваў ён чытачу ў апошнія пятнаццаць гадоў: “Янка Купала і Слонімшчына”, “Родам са Слонімшчыны”, “У пошуках слоніmsкіх скарбаў”, “Чамяры і чамяроўцы”... Сяргей Мікалаевіч робіць нямала і дзеля ўзнаўлення творчай спадчыны напузбытых літаратараў Заходняй Беларусі.

Слонім — радзіма пісьменнікаў Сяргея Дарожнага, Хацкеля Дунца, Канстанціна Пушкарэвіча... У Слонімскай школе-інтэрнаце вучыўся прэзаік, дзіцячы пісьменнік Уладзімір Ягоўдзік (нарадзіўся ў вёсцы Кастровічы ў 1956 годзе). Некалькі хвілін язды на аўтамабілі — і мы аказваемся ў старажытных Жыровічах, тут ёсць праваслаўны манастыр (з канца XV ст.), духоўная акадэмія і семінарыя. Паводле падання, у свой час тут з’явіўся абраз Божай Маці, на тым месцы літоўскі падскарбій Аляксандр Солтан і пабудаваў

царкву. Жыровічы — радзіма літаратуразнаўца і бібліяграфа Яўгена Хлябцэвіча (1884–1953). Аўтар кніг “Бібліятэка і кааперацыя”, “Масавы чытач і работа з кнігай”, “Народніцкая паэзія беларусаў”, мноства артыкулаў па пытаннях беларускай бібліяграфіі, нацыянальнай культуры. Непадалёку ад Жыровіч — вёска Варонічы. У 1883 годзе ў Варонічах нарадзіўся мовазнавец Іван Кандратавіч Бялькевіч. Скончыўшы ў Свіслачы настаўніцкую семінарыю, працаваў загадчыкам 4-класнай школы ў слонімскай вёсцы Бракава. У гісторыі айчыннага мовазнаўства надоўга застанецца праца І. Бялькевіча “Краёвы слоўнік усходняй Магілёўшчыны”.

Можна было б яшчэ завітаць у слоніmsкія вёскі-радзіны Янкі Саламевіча, Міколы Арочкі, Аляксея Якімовіча, Івана Чыгрына, Уладзіміра Сакалоўскага, Якуба Міско... Пісьменніцкі край, што ні кажы! Самы час складаць даведнік “Пісьменнікі Слонімшчыны”. Чытача такое выданне знойдзе па ўсёй краіне, ды і за межамі.

Слонім. Рынак. 1916 г.

© В поісках утраченного

Паштоўкі з калекцыі Уладзіміра Ліхадзедава

Прыклад Майстра натхняе

Юныя мастакі з дзесяці краін СНД сталі ўдзельнікамі Летняй школы ў музеі-сядзібе Ільі Рэпіна ў Здраўневе пад Віцебскам

Дзіяна Курыла

Адкрыццё міжнароднага пленэра адбылося, калі святкавалася 165-годдзе са дня нараджэння мастака. Майстар-клас пачаткоўцам далі акадэмікі і прафесары — прадстаўнікі акадэміі мастацтваў з Азербайджана, Арменіі, Беларусі, Расіі, Украіны. “Падобныя міжнародныя пленэры каштоўныя тым, што спрыяюць падтрымцы мастацкіх сувязяў паміж рознымі нацыянальнымі школамі”, — сказаў на паседжанні круглага стала, прысвечанага праблемам мастацкай адукацыі, прарэктар Беларускай акадэміі мастацтваў прафесар Міхаіл Баразна. Ён пашкадаваў, што нацыянальныя акадэміі мастацтваў страцілі кантакты, якія склаліся ў часы СССР. “Цяпер наспеў час узнавіць добрыя традыцыі дзелавых і творчых сустрэч”, — падкрэсліў выступаўца. Бе-

ларускага прафесара падтрымаў народны мастак Расіі, член Расійскай акадэміі мастацтваў Васіль Несцярэнка: “Мы задыхаемся ад немагчымасці мець зносіны”. Прадстаўнікі нацыянальных акадэміі мастацтваў вырашылі прапанаваць сваім мастацкім вучням практыку запрашэння замежных мастакоў-акадэмікаў на абарону дыпломных праектаў маладых аўтараў.

Дзіцячы міжнародны пленэр і сустрэча выкладчыкаў акадэміі мастацтваў прайшлі пры падтрымцы Міждзяржаўнага фонду гуманітарнага супрацоўніцтва дзяржаў-ўдзельніц СНД. “Гэта даследчы праект, які будзе садзейнічаць узаемаўзбагачэнню культур і знойдзе далейшы працяг”, — сцвярджае выконваючая абавязкі выканаўчага дырэктара фонду Таццяна Бубнова.

Музей-сядзіба Ільі Рэпіна

Малюнкі ўдзельнікаў пленэру выстаўляліся прама на траве

“Здраўнева” — філіял Віцебскага абласнога краязнаўчага музея. Падчас юбілею ён атрымаў у падарунак ад Расійскай Федэрацыі і Між-дзяржаўнага фонду гуманітарнага супрацоўніцтва дзяржаў — удзельнікаў СНД тры копіі твораў знакамітага рускага мастака.

Сядзібу “Здраўнева”, што ў 16 кіламетрах ад Віцебска, Ілья Рэпін набыў у 1892 годзе. Ён

многа займаўся яе ўпарадкаваннем, па ягоных малюнках быў перабудаваны галоўны сядзібны дом. Музей у былой сядзібе быў створаны ў 1988 годзе. Сярод найбольш каштоўных экспанатаў, якія на дадзены момант захоўваюцца ў фондах абласнога краязнаўчага музея, акварэлі і малюнкі Рэпіна, іконы, напісаныя для мясцовай царквы, фотаздымкі, лісты і кнігі.

І белы бусел, і вярблюд...

Васіль Казаковіч

Мінскі заапарк адзначыў свой юбілей святочнай праграмай

Дарослыя і дзеці добра ведаюць гэта прыгожае месца на беразе ракі Свіслачы, у мінскім мікрараёне Чыжоўка. Святочная праграма, арганізаваная ў нядаўнія выхадныя супрацоўнікамі заапарка, сабрала сотні людзей: адзначалася 25-годдзе з часу заснавання заалагічнага саду. Гасцей сустракалі вясельля клоўны, у тым ліку і на хадулях. Выступалі вядомыя спевакі Аляксеі і Андрэі Хлястовы, казацкі ансамбль. І, вядома ж, усім было цікава сустрэцца з жыхарамі заапарка, якіх сёння на 14 гектарах тэрыторыі больш за 1600.

Мінскі заапарк чвэрць стагоддзя назад пачынаўся з добрых справаў: першымі яго насельнікамі сталі ўратаваны аматарамі прыроды белы бусел Журка і вярблюд Хан, якога падарыла мінчанам народная артыстка Расіі, прадстаўніца знакамітай царкавой дынастыі дрэсіроўшчыца Тэрэза Дурава. Цяпер жа пад заапарк, а таксама ландшафтна-рэкрэацыйную зону для адпачынку ў планах гарадскога будаўніцтва адведзена тэрыторыя ажно ў 42 гектары ў межах вуліц Ташкенцай, Машынабудаўнікоў, Галадзёда і Убарэвіча. У перспектыве заапарк будзе прымаць каля паўтысячы наведвальнікаў штодзень і да 6 тысяч у выхадныя. Мяркуюцца, што Мінскі заапарк стане з часам шматфункцыянальным забавляльным комплексам, прычым частка яго будзе аддадзена пад камерцыйнае асваенне.

УРАЖАННІ

Сустрэнемся ў аблоках

Юлія Логвінава

“Гэта на сёння апошні ўздым?” — пытаюся ў сваёй сяброўкі Наталлі, спяшаючыся разам з ёй да самалёта. “Не апошні, а крайні, — папраўляе яна. — Мы, парашутысты, не любім слова “апошні”: прыкмета дрэнная...”

І вось АН-2 натужна гудзе, разганяецца па ўзлётнай паласе аэрадрома “Баравая” і адрываецца ад зямлі. Ляцім! Які прыгожы захад сонца з вышыні амаль 4000 метраў, і Мінск як на далоні! Сядзячы поруч з пілотам, я дзіўлюся лёгкасці, з якой магутная машына слухаецца чалавека. Яшчэ імгненне — і самалёт крыху нахіляецца, па камандзе інструктара з яго як гарошыны высыпаюцца людзі. Ой, і мая ж Наташка з імі! Прызнацца, так моцна за сваю сяброўку я ніколі не хвалявалася. Зусім па-іншаму ўспрымала яе рамантычна-экстрэмальнае захапленне, пакуль глядзела на парашутыстаў знізу. Гэтак хора-

Неба — яе любоў

ша было назіраць, напрыклад, святочнае аэрашоу ў сталіцы на Дзень Незалежнасці. Тады адзіным пачуццём быў гонар. А тут, так блізка да самой выкідкі!..

Які дзесятак секунд — і пад намі пачалі па чарзе раскрывацца рознакаляровыя “купалы” і “крылы”. Гэта знак таго, што спартсмены ўжо выканалі шэсць акрабавых практыкаванняў, і

цяпер іх задача — патрапіць пяткай у своеасаблівую мішэнь: круг дыяметрам дзесяць сантыметраў. І гэта з такой вышыні! Вось ён, класічны парашутны спорт — акрабавы і дакладнасць. Ды ў мяне, дарэчы, узнікла ўражанне, што, каб дасягнуць прыгажосці ў небе, трэба яшчэ дысцыплінаванасць, фізічная цягавітасць, рухавасць, прага перамогі...

“Мы любім неба, а яно аддае перавагу людзям з характарам. Па-іншаму тут нельга — каб дамагчыся ўзаемнасці патрэбна ўпартасць!” — тлумачыць Наталля Ястрэмская. І яшчэ, дадам я, у вышыні, за аблокамі, вельмі прыгожа. Парашутысты сцвярджаюць, што нават у пахмурныя дні там сонечна.

Напэўна, гэтая сонечнасць і вабіць да сябе маю сяброўку. Прымушае яе вось ужо чацвёрты год кожныя выхадныя прыязджаць на аэрадром “Баравая”, што пад Мінскам. Тут яна разам з сябрамі і інструктарамі цэнтральнага аэраклуба спачатку “рыхтуе старт”: разгружае і рас-

Дванаццаць беларускіх парашутыстаў ідуць на рэкорд

кладвае спартыўныя маты, правярае падрыхтаванасць парашутаў, дапамагае пачаткоўцам і людзям, якія прыйшлі “па экзотыку” — здзейсніць прыжок... Потым штотаз складвае свой парашут, гэта для дзяўчыны справа нялёгка, а пра адказнасць і казаць не варта! І ўсё гэта дзеля таго, каб разы тры — чатыры, а калі пашанцуе, то і больш, напоўніць сваю “Мальву” — гэта марка

парашута — сінню, лунаючы ў бяскрайняй прасторы нябёсаў. Гледзячы на яе, я ахвотна веру выслоўю: на зямлю парашутыст вяртаецца толькі дзеля таго, каб зноў узняцца ў паветра...

Дарэчы. Нядаўна 12 беларускіх парашутыстаў-аматараў устанавілі першы нацыянальны рэкорд па пабудове ў небе вялікіх фігур. Такого роду спаборніцтвы праходзілі ў Беларусі ўпершыню.